

Undervisningsoplæg til novellen

”En Henrettelse!”

Martin Andersen Nexø, 1919

Af Katja Gottlieb

Målgruppe: 8.-9. klasse.

Beskrivelse af undervisningsforløbet

I dette forløb, der er rettet mod skolens ældste klasser, skal eleverne arbejde med kanonforfatteren Martin Andersen Nexøs novelle ”En Henrettelse!”. Formålet er først og fremmest, at eleverne skal få en god, fælles oplevelse af at læse en tekst, der tilbyder mulighed for engagement. Rent danskfagligt har dette undervisningsoplæg fokus på, at eleverne udvikler deres kendskab til novellegenren, blandt andet gennem fokus på novellens handlingsforløb, personer og fortæller. Desuden læses novellen ind i en litteraturhistorisk kontekst, hvor blikket rettes mod litteraturens mulighed for at ændre verden omkring os, og eleverne får mulighed for at udforske en avisforside anno 1909 for at blive klogere på novellens placering mellem debatindlæg og kunst.

Selve materialet er rettet mod læreren, der kan udvælge de dele til eleverne, som man finder relevante. Materialet består af en introduktion, hvor novellens baggrund præsenteres, en kortfattet præsentation af Martin Andersen Nexø, et resumé af novellen med tilhørende ordliste, samt elevopgaver, der retter sig mod før under og efter læsning af novellen. Der er desuden et kort afsnit til læreren, hvor det moderne og det folkelige gennembrud, og sædelighedsfejden, som ”En Henrettelse!” kan læses i forlængelse af, berøres. Forside fra avisen *Fyns Social-Demokrat* d. 10. september 1909, samt novellen ”En Henrettelse!” er vedlagt som bilag.

Introduktion til læreren

Martin Andersen Nexøs novelle ”En Henrettelse!” udkom den første gang i det politisk-satiriske tidsskrift *Exlex* d. 19. februar 1919, og igen d. 20. april samme år i avisen *Klassekampen*, der var organ for det nystiftede parti Socialistisk Arbejderparti. Herfra gik novellen videre til novellesamlingen *De tomme Pladsers Passagerer* (1921), som bestod af både nye og tidligere publicerede fortællinger, som Andersen Nexø udgav for at støtte befolkningen i Rusland og Ukraine, der efter 1. verdenskrig var ramt af hungersnød. Bogen er med Andersen Nexøs egne ord ”en Samling sociale Æventyr og Symboler”.

Henrik Yde peger i værket *Nexø* på, at en del af fortællingerne i samlingen ”var skrevet med en pegepind snarere end med en digterfjer”, og sigter her til fortællinger som fx ”Et Møde!”, ”Ulven og Faarene!”. Det er fortællinger med et tydeligt og letforståeligt budskab. Det gælder også for ”En Henrettelse!”, som man ved, går helt tilbage til 1906, hvor Martin Andersen Nexø havde fortalt historien ved et debatarrangement om fri kærlighed og ægteskab i foreningen ”Studentersamfundet”. Her bruger Andersen Nexø fortællingen om Rasmine til at understøtte sine argumenter for den frie kærlighed. Dette arrangement blev dækket i avisen *Fyns Social-Demokrat* d. 10. september 1906.

Hvor finder jeg teksten?

Henrik Yde og Det danske Sprog og Litteraturselskab har udgivet Martin Andersen Nexøs forfatterskab digitalt. [Forfatterskabet kan findes her.](#)

Sidetallene i dette materiale henviser til sidetallene i [denne udgave](#).

Om Martin Andersen Nexø - Baggrund til læreren

Martin Andersen Nexø (1869-1954) blev født i særdeles fattige kår på Christianshavn i København, som dengang var et slumkvarter. Han var fjerde barn ud af ti. Fra Christianshavn flyttede familien til en bedre bolig i Brumleby på Østerbro, men da Andersen Nexøs blev arbejdsløs, flyttede familien i 1877 til Bornholm, hvor faderen stammede fra. Her kunne han arbejde som stenhugger og brolægger. Faderens alkoholmisbrug prægede barndomshjemmet, men Martin Andersen Nexø havde et meget nært forhold til sin mor, og hans barndom har været til stor inspiration i forfatterskabet. Da Martin Andersen Nexø var færdig med skolen, arbejdede han først på landet som tjenestekarl, herefter kom han i lære som skomager, en læretid han fuldførte med udmærkelse. Efter en periode med forefaldende arbejde kom han ved et held på højskole. Først på Bornholms Højskole, der dengang lå i Østermarie, senere på Askov Højskole. Herfra udviklede hans forfatterskab sig - det litterære spor, han siden skulle forfølge. Martin Andersen Nexø havde kun gået 6 år i skole, men var meget belæst. Han arbejdede bl.a. som lærer, inden han blev forfatter på fuld tid. I 1893 debuterede han med en avisartikel om sankthansaften på Bornholm. I 1894 antog han efternavnet Nexø efter byen på Bornholm, hvortil han var flyttet som dreng.

Overordnet kan man sige, at Martin Andersen Nexøs forfatterskab er præget af dyb social indignation og sympati for de svageste i samfundet. Han behandler ofte samtidens fattigdom og uretfærdighed i sine tekster, men trækker samtidig på et stort kendskab til verdenslitteraturen, folkeeventyr og Bibelens fortællinger. Hans bøger har spillet en stor rolle i både Tyskland, Sovjetunionen og en række lande udover Danmark. Forfatterskabets to hovedværker *Pelle Erobreren* (1906-1910) og *Ditte Menneskebarn* (1917-1921) betød, at Martin Andersen Nexø to gange blev indstillet til Nobelprisen i litteratur. En pris, han dog aldrig modtog. I 1951 - 1954 boede Martin Andersen Nexø i Dresden, hvor han døde 1. juni 1954. Han er begravet på Assistens Kirkegård i København.

Resumé af "En Henrettelse" til læreren

"En Henrettelse" starter, da novellens fortæller en regnfuld sommerdag for "vel en halv Snes Aar siden" ankommer med sin familie til en østjysk gård for at holde sommerferie. Det første blikket falder på ved ankomsten, er Rasmine. Hun beskrives som "et stort og snavset Stykke Kvindfolk", der arbejder ude i roerækkerne "drøj og klæget som den Muld hun ragede op af", og hun minder med sin aparte fremtoning fortælleren om en "Skikkelse, formet af legende Børn i vaad og klæbrig Jord. Kun et Barns Fantasi kunde falde paa at skabe et Menneske af saa primitivt Stof — og faa det guddommelige Indfald at hun skulde være glad altid!" (s. 35).

Den således altid glade, men også enfoldige, Rasmine kaster straks efter ankomsten sin kærlighed på fortællerens lille datter, som hun trods sine mange daglige arbejdsopgaver, finder tid til at tilbringe mange timer sammen med. Noget fortælleren har sine betænkeligheder ved, men også finder det svært at gribe ind over for, da han ved, at der rundt om i forskellige fattighytter sidder "seks Børn, som Rasmine havde faaet Lov at lægge Moderskød men ikke Moderhjærte til. Seks havde hun selv! Og dog bestod hendes eneste Glæde i, at hun nu og da fik Lov at gie vor den Lille tørt paa" (s. 35). Rasmine ser ikke sine egne børn, men udnyttes i stedet af sine arbejdsgivere.

Herfra markerer et afsnit og tre stjerner et brud i novellen. Blikket rettes nu mod de begivenheder i Rasmines fortid, der har ført til, at hun ikke ser sine børn, og fortælleren, der indtil nu har omtalt sig selv som 'vi', bliver nu til et 'jeg', der afslører forhåndskendskab til egnen og Rasmine. Og det hele begyndte, får vi at vide, med Jens Peter i Engene, der var 30 år ældre end Rasmine. Oprindeligt havde Rasmine været kæreste med hans søn, der havde skaffet hende fire børn på halsen. Han stak dog af, da udgifterne til børnepenge voksede ham over hovedet, og da Jens Peter var flov over sin søn, besluttede han at gøre sønnens forseelse god igen. Han tog derfor "Rasmine til Kærest for Gud og Mennesker".

Jens Peter beskrives som en forslagen [dvs. snedig] type, der over for det, der er kendt, besidder selvsikkerhed, og skulle nogen finde på at kommentere hans forhold til Rasmine, kan han også give svar på tiltale. Men overfor det ukendte nærer Jens Peter usikkerhed, og helt slemt står det til med hans forhold til øvrigheden [dvs. myndighederne], som han anså for at være djævelens værk: "den er kuns til for at ødelægge vi Smaafolk", siger han (s. 37).

Jens Peter og Rasmine overvejer at flytte sammen, og det er endda noget, de drøfter med fortælleren (s. 37). Hvis de to flytter sammen, kan de få de fire anbragte børn hjem, og selvom Jens Peters har lidt betænkeligheder ved projektet, da Rasmines åndsevner ikke er store og det derfor måske kan komme til at knibe med at give børnene en god opvækst, ender det dog med, at Jens Peter køber sig en lille hytte, hvor parret flytter ind: "Jens Peter købte en lille Hytte nede i Engene, og de giftede sig —: flyttede sammen" (s. 38). Det skal læses sådan, at de ikke bliver viet af myndighederne, men blot flytter sammen. Her kommer yderligere to små til, og da børnene er lige så arbejdsomme som Rasmine, så går livet umiddelbart fint. De lokale bønder trækker gerne på familiens arbejdskraft, også selvom det er en religiøs egn, hvor et ugift par ikke er velset.

Men så dukker forargelsen pludselig op. Hvor man havde set gennem fingrene med Rasmine og hendes uægte børn, indtil hun etablerede sig med Jens Peter, ses der med et skævt til familien: "Hvordan det nu kom sig — Forargelsen dukkede pludselig op. Det var ikke nemt at faa Rede paa hvem den udgik fra, men den bredte sig hurtigere end Pest" (s. 39). Og en dag blev parret anmeldt til myndighederne: "for forargeligt Samliv — i Børnenes hellige Navn! Rasmine og Jens Peter forstod ikke et Muk af det hele. De havde indrettet sig af Hensyn til Børnene, for dem levede og aand'ede de, gav dem efter fattig Ævne — gav dem alt. Det faldt dem ikke ind, at der kunde være noget forkert i det" (s. 39), men herfra bliver livet svært, især for Jens Peter, hvem livet har lært, at myndighedernes rolle kun er, at ødelægge livet for småfolk. Desværre har Rasmine og Jens Peter ikke mange handlemuligheder. De lammes nærmere af frygt, og forsøger at skjule sig for øvrigheden, der flere gange lægger vejen forbi for at kontrollere, at parret ikke lever sammen i synd. De kan, som det beskrives, kun gøre som fåret gør, når det bliver mishandlet: "trække Benene op under sig, lukke Øjnene og lide" (s. 40).

Trods parrets mange forsøg på at holde myndighederne fra døren, lykkes det alligevel en dag herredsbetjenten at overraske Jens Peter, og får her spurgt ind til forholdet til Rasmine: "Naa, Jens Peter, hvordan er du saa tilfreds med din Husholderske?" spurgte han venligt. "Ja, for det er vel Løgn og Bagvaskelse, at hun er andet for dig?" Jens Peter fangede hans plirende Blik og forstod, at det var et Vink; her maatte for ingen Pris siges Sandheden" (s. 40). Og Jens Peter plumper lige i fælden, hvad får herredsbetjenten til at anklage Jens Peter for at have afgivet falsk forklaring for øvrigheden, og true ham med at møde op i retten næste dag. Dette slå bunden helt ud af Jens Peter, der har et tydeligt billede af de forhold og ikke mindst den tortur, der venter

ham i fængslet, og i løbet af eftermiddagen vokser rædslen overfor det forestående sig så stor i ham, at han ved aftenstid hænger sig.

Her rundes fortællingen af. Fortælleren oplyser, at da han næste gang så Rasmine ”gik hun om i Sognet og tiggede til sig og sine faderløse Børn” (s. 41), og folk er venligt stillede overfor hende, for ”Hun er saadan et Skrog”, sae de — ”faar Børn og faar Børn uden at hae Far til dem!” (s. 41). Og med udgangsreplikken ”Saadan er den nøgne Beretning om et Par Menneskebørns Skæbne i Danmark Aar 1909. Eller var det 1908?” (s. 41) afsluttes novellen ”En Henrettelse!”.

Arbejdet med ”En Henrettelse!”

Før I læser

Novellen ”En Henrettelse!” præsenteres for klassen. Gør opmærksom på, at det er en ældre tekst. Præsenter evt. Martin Andersen Nexø i samme forbindelse. Indled arbejdet med at lade eleverne samtale om titlen med deres sidemakker eller i deres bordgrupper:

- Hvad er en henrettelse? Hvor mange mennesker er som minimum involveret i en henrettelse? Og hvad er deres roller?
- Og hvad kan man forvente sig af en tekst, der hedder ”En Henrettelse”?
- Giv et bud på novellens handling.
- Saml op i klassen.

Læs novellen

Eleverne får nu udleveret en kopi af ”En Henrettelse!”. Det er oplagt, at læreren læser op, og eleverne følger med i teksten. Læs gerne teksten som ”dialogisk læsning”; hold pauser undervejs og samtale om det læste. Tal om de sværeste ord og forklar dem evt. med et tilsvarende ord, eleverne kender, opsummer undervejs. De mest fremmedartede ord og vendinger kan findes forklaret i skemaet nedenfor. Mind indledningsvis eleverne om novellens titel, og bed dem være opmærksomme på denne.

Ord, der måske kan kræve en forklaring.

en halv Snes	s. 35	ti (en snes er en gammel betegnelse for tyve stk.).
Roerækkerne	s. 35	mark med roer.
Samdrægtighed	s. 36	enighed.
Dagværk	s. 36	dagens arbejde.
spandt og bandt	s. 36	spinde garn og strikke. Dvs. hun syr og strikker til børnene.
Strømpemaal	s. 36	størrelsen på strømperne.
Underholdningspenge	s. 37	børnetilskud.
Træskhed	s. 37	lumskhed, tarvelighed.
forslagent	s. 37	snedigt.
køre agterud	s. 37	komme bagud.
silde	s. 37	sent.
Fenstring	s. 37	at gå på nattebesøg hos en dame.
trak til Rede	s. 38	forberedte sig på at flytte sammen.
grundtvigiansk	s. 38	tilhængere af præsten Grundtvig. De er kristne på egnen.
Husbond	s. 38	gårdejeren.
Madmor	s. 38	den kvinde, der leder husholdningen på gården, gift med gårdejeren.
tage Forargelse	s. 38	synes at noget er virkelig for dårligt. Ofte moralsk.
sætte hende fra Arbejdet	s. 38	fyre hende.
fordringsløs	s. 39	stiller ikke store krav.
Forargeligt Samliv	s. 39	bo sammen på en måde, andre bliver stødt over. Her: ugifte.

godlidende	s. 39	elskværdige.
stængte de sig inde	s. 39	lukkede sig inde.
Flugtapparat	s. 40	her: betegnelse for at stikke af.
Husholderske	s. 40	i gammel tid kunne mænd ikke selv finde ud af at passe et hjem, så hvis de var ugifte, måtte der ansættes en kvinde til det = husholderske.
Bagvaskelse	s. 40	grim og løgnagtig tale om andre.
Syndige Levned	s. 40	her: at bo ugifte sammen (og altså have sex uden for ægteskab). Det blev opfattet som værende imod Bibelens ord.
Tøddel	s. 41	en smule.
uafladelig	s. 41	hele tiden, konstant.
Strikke	s. 41	en stump reb med en løkke, man kan hænge sig i.
Skrog	s. 41	stakkel.

Ned i teksten

Når I har læst novellen, skal eleverne gå sammen to og to. De skal samtale om teksten og lave en **handlingslinje** over teksten i fællesskab. Vær opmærksom på de forskydninger, der er i den fortalte tid (den tid, handlingen strækker sig over). Saml op i klassen og lav en fælles handlingslinje, så alle har en fælles forståelse af handlingen i "En Henrettelse!"

Fortsæt herefter i fællesskab med at skabe et overblik over **novellens personer**. Umiddelbart er det **Rasmine, Jens Peter og herredsbetjenten**, der springer i øjnene. Herredbetjenten er Rasmine og Peters modstander, men repræsenterer også systemet, der har det omgivende samfund, med deres sæt af regler og normer, i ryggen. Det er de grundtvigske bønder, der beskrives som de "gode kristelige hjem", hvor Rasmine har tjent. Her kan man kunnet se gennem fingrene med, at Rasmine fik børn uden for ægteskab, men altså ikke kunnet acceptere, at det går den lille familie alt for godt. **Lad eleverne overveje**, om Jens Peter har ret, når han indser, at "det var Samfundet, der var ude efter dem"?

Overvej også **fortællerens rolle**. Han er alvidende, og træder tydeligt frem. Først som et "vi", men i novellens anden del, som et "jeg". Han taler med parret om deres planer, og følger med i deres liv, som han kender meget til. Så meget, at han fortælle deres historie. Og man kan få den tanke, at der er et sammenfald mellem forfatteren og fortælleren, der skriver 'manuskripter' og afslutningsvis lukker fortællingen ved at pege på, at Rasmine og Jens Peters liv kunne være så mange andre småfolks liv: "Saadan er den nøgne Beretning om et Par Menneskebørns Skæbne i Danmark Aar 1909. Eller var det 1908?".

Liste over tekstens personer

Fortælleren + (kone) + barn

Rasmine

Jens Peter

Jens Peters søn

Rasmines børn

Folk på egnen (husbond, madmor osv.)

"Øvrigheden" - Herredsbetjenten

Rund af med at tale om, hvorvidt novellen levede op til de forventninger, eleverne havde dannet sig på baggrund af **titlen**? Hvorfor hedder novellen "En Henrettelse!"? Hvem bliver henrettet? Og hvem er bøddel? Hvad tror I, Martin Andersen Nexø vil sige med novellen?

Litteratur kan ændre verden – Baggrund til læreren

Martin Andersen Nexø ville med "En Henrettelse!" ændre samfundet. Det er han ikke den eneste forfatter, der har villet, og der er talrige eksempler på, at litteratur og kunst har medvirket til at kaste lys over forhold i samfundet, der har været urimelige eller måske ganske forfærdelige. Et meget kendt eksempel er forfatteren Jeppe Aakjærs (1866-1930) roman *Vredens Børn* (1904), der beskrev de helt urimelige og elendige vilkår, som tyende, eller tjenestefolk, generelt havde på landet. Romanen blev et af mange indlæg i debatten om deres arbejds- og levevilkår, som sidste ende førte til, at Tyendeloven, der blandt andet gav arbejdsgiverne ret til at slå deres tyende, blev ophævet i 1921.

I 1871 påbegyndte Georg Brandes sin forelæsningsrække "Hovedstrømninger i Dansk Litteratur", der blev startskuddet på det, Brandes senere benævnte "det moderne gennembrud". Det er her, Georg Brandes kritiserer den danske litteratur, som han mener er døende og tilbagestående i forhold til litteraturen i resten af Europa. Moderne litteratur skal noget mere, synes Brandes: "Det, at en Litteratur i vore Dage lever, viser sig i, at den sætter Problemer under Debat", siger han i den berømte forelæsning.

De nye krav til litteraturen sætter mange spor, men et af de mest kendte er "sædelighedsfejden", der udspillede sig i perioden 1883-1887. Fejden handlede om seksualmoral, ægteskab og ikke mindst ligestilling, da der i tiden eksisterede meget forskellige forventninger til mænd og kvinder og sex før ægteskabet. Nogle debattører ønskede en opstramning af moralen, sådan at begge køn forblev afholdne før ægteskabet. Andre, som Brandes, var kritisk indstillede både over for ægteskabet som institution, men også over for en regulering af seksualiteten.

Martin Andersen Nexø, der debuterede i 1893, er ikke en del af det moderne gennembruds første bølge af forfattere. Han regnes dog ofte som hørende til det folkelige gennembrud, der kan betegnes som det reelle gennembrud for den samtidsrealisme, som blev indvarslet i 1870'erne og 80'erne. Denne gruppe forfattere, der for de flestes vedkommende er opvokset i land- eller arbejdsmiljøer, behandlede i deres værker almindelige menneskers, de fattige og de udstødtes forhold. Man kan sige, at litteraturen med det folkelige gennembrud endelig blev skrevet af folket til folket.

Henrik Yde beskriver i *Nexø*, at "En Henrettelse!" kan ses som et sent indlæg i sædelighedsdebatten, og novellen placerer sig på den måde mellem skønlitteratur og debatoplæg.

Mellem litteratur og debat - Elevopgave

Martin Andersen Nexø udgav novellen "En Henrettelse!" første gang i 1919, hvor den blev trykt i et politisk-satirisk tidsskrift *Exlex* d. 19. februar, og i avisen *Klassekampen* d. 20. april. Inden

da, havde Martin Andersen Nexø dog fortalt historien ved et debatarrangement i foreningen "Studentersamfundet" i København i 1906. Dette arrangement blev dækket i avisen *Fyns Social-Demokrat* d. 10. september 1906. Forsiden er vedhæftet, så I kan se på den sammen. Den er trykt med det, vi kalder gotiske bogstaver, og er svær at læse, men præsenterer den gamle avisside for eleverne. Print den fx ud som A3. Eleverne skal lokalisere artiklen om Martin Andersen Nexø og give et bud på, hvordan den hænger sammen med novellen "En Henrettelse!".

Undersøg i fællesskab:

- Hvor er artiklen, der handler om Martin Andersen Nexø?
- Hvad er artiklens titel? Og hvad tror I på baggrund af titlen, at artiklen handler om?
- Kan I finde ud af, hvor i artiklen der står noget om Rasmine, som I kender fra novellen "En Henrettelse!".
- I artiklen kan I læse, at Martin Andersen Nexø er svoren tilhænger af... Ja, af hvad? Se artiklens andet afsnit, der starter med ordene: "I Aftes indledede Forfatterne Andersen-Nexø, der aabenbarede sig som en svoren Tilhænger af...". Hvad er Andersen Nexø tilhænger af? Definer begrebet sammen i klassen.

Martin Andersen Nexøs beretning om Rasmine på "Studerforeningens" møde slutter sådan:

Men de hellige forargedes, og en skønne Dag fik parret en Meddelelse om, at det maatte møde hos Politiet og staa til Regnskab for det forargelige Samliv. Her over blev Niels saa forfærdet, at han gik op paa loftet, tog Strikken om Halsen og Hængte sig.

Saaledes endte delte lykkelige Samliv, der manglede den officielle Velsignelse, men samtidig fortsættes Ægteskaber, hvor Manden ganske aabenlyst holdt Elskerinder og til daglig møder sin Kones Elsker paa Trappen. Moralen heraf bliver da den, at vi maa anerkende den fri Kærlighed og det fri Samliv som ikke alene tilladeligt, men ogsaa smukt.

- I kan i artiklen læse, hvad Martin Andersen Nexøs vil sige med fortællingen om Rasmine. Var det det samme budskab, I fik ud af at læse novellen? Hvordan har synet på ægteskab og samliv udviklet sig fra Martin Andersen-Nexøs tid til i dag? Hvordan kan det være, tror I?

Afrunding – Til læreren

Martin Andersen Nexø tog i sin litteratur ofte uretfærdighed i samfundet op. Hans sympati lå hos de svage. Hos dem, der som Rasmine og Jens Peter, ikke havde nogle handlemuligheder. På den måde blev han talerør for dem. Mange af hans noveller blev også trykt i aviser og tidsskrifter, så de på den måde fungerede som debatindlæg. Og Martin Andersen Nexø stillede også gerne op som taler ved politiske arrangementer, som I har set det i arbejdet med novellen "En Henrettelse!". I dag er der også forfattere, som tager emner om uretfærdighed og sociale forskelle op i deres litteratur. Et eksempel er forfatteren Morten Pape, der har skrevet flere romaner. Hans debutroman *Planen* (2015), der handler om at vokse op og finde sig selv i et socialt udsat boligområde, startede faktisk også sit liv som en kronik i en avis.

Martin Andersen Nexø for en dag - Elevopgave

I skal nu være Martin Andersen Nexø for en dag. I skal sammen i klassen brainstorme på ting, I synes er uretfærdige i dagens Danmark. Lav en liste på tavlen. Herefter skal I hver især vælge et emne fra listen, som I vil skrive en tale om. I skal forestille jer, at I skal holde talen ved et debatarrangement i "Studentersamfundet", præcis som Martin Andersen Nexø gjorde med fortællingen om Rasmine. Talen skal vare tre-fem minutter.

Jeres tale skal have en

- Indledning, hvor I præsenterer emnet for jeres oplæg.
- En hoveddel, hvor I fortæller en historie om det emne, I har valgt (som Martin Andersen Nexø fortalte om Rasmine som eksempel, da han ville sige noget om hvorfor han går ind for fri kærlighed).
- Og en afrunding, hvor I konkluderer, hvad man skal lære af fortællingen.

Fremlæg jeres taler i klassen. Træk evt. lod om hvem, der skal tale, hvis I ikke har tid til at holde alle talerne.

Frihed ligehed Broderkab

Fyns Social-Demokrat.

Udgivet af socialdemokratiske Foreninger.

Nr. 208. Mandag den 10. September. 1906.

Skraatobakker

(Twist, Smal, Svizent, Skipper, Mellem, Regelak) fra
B. Nielsen's Tobaksfabrik,
Telefon 309. Odense. Telefon 309.

Klasselodder,

Præmieudløb den 1. Okt. 1906.
1. Præmie 1000 Kr.
2. Præmie 500 Kr.
3. Præmie 250 Kr.
4. Præmie 125 Kr.
5. Præmie 62 1/2 Kr.

Nyborg. Damubadeanstalten

Åbnet den 1. Sept. 1906.
Bade og Svizent, Skarper, Mellem, Regelak

Hjælp Rusland

Den russiske Røde Kors

Skatteforhold

Den nye skatteordning i Danmark

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Skatteforhold

Den nye skatteordning i Danmark

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Marie Christensen.

Et Hjælsbrev.

En personlig hilsen til alle læsere

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Landarbejderbørnene

Deres økonomiske tilstand

Smid.
Bjergsted.
E. L. Andersen.
B. Christensen.
C. Christensen.
D. Christensen.
E. Christensen.
F. Christensen.
G. Christensen.
H. Christensen.
I. Christensen.
K. Christensen.
L. Christensen.
M. Christensen.
N. Christensen.
O. Christensen.
P. Christensen.
Q. Christensen.
R. Christensen.
S. Christensen.
T. Christensen.
U. Christensen.
V. Christensen.
W. Christensen.
X. Christensen.
Y. Christensen.
Z. Christensen.